

Marcela Sudková

Interpersonální metatextové prostředky v odborném textu anglickém a českém
The expression of interpersonal metadiscourse in English and Czech academic texts

Posudek vedoucí práce

Diplomová práce Marcely Sudkové porovnává prostředky vyjadřování interpersonální funkce v anglických a českých odborných textech. Pro angličtinu byla tato funkce popsána v řadě studií; autorka ale zvolila zcela jinou metodologii. Popis nepropozičních interpersonálních prostředků v anglickém odborném textu se obvykle opírá o větší korpus textů tohoto žánru a badatelé postupují tak, že buď předem vytipují konstrukce, které fungují jako vyjadřování interpersonálních vztahů, a sledují jejich četnost a/nebo jednotlivé výskyty v textu (např. Hyland), nebo odhalují interpersonální funkci u frekventovaných, obvykle víceslovných, výrazů (např. Biber).

Marcela Sudková postupuje od detailní analýzy čtyř srovnatelných odborných textů, dvou anglických a dvou českých, a identifikuje všechny prostředky, které v textu slouží k vyjádření dané funkce. Takto nalezené prostředky autorka klasifikovala nejprve na základě jejich funkce (hedge, booster, attitude marker, relational marker, self-mention – příklady jsou uvedeny také v souborné tabulce v příloze), v rámci každé funkční kategorie pak popsala jednotlivé formální typy použitých konstrukcí. Navrhla přitom klasifikaci, kterou je možné použít pro popis obou jazyků. Aby ověřila obecnější platnost takto získaných poznatků, vytvořila autorka malý korpus srovnatelných (isotextové hledisko) anglických a českých lingvistických odborných článků. V nich pak vyhledala jednak další doklady interpersonálních prostředků paralelně se uplatňujících v obou jazycích, jednak pomocí složitějších formulací dotazu identifikovala obecnější vzorce a jejich varianty (evaluativní adjektiva v konstrukcích *it is ... that / je ... že*). Tato metodologie, kombinující postupy textové a korpusové lingvistiky, omezuje formálnost a zjednodušení, která bývají vytýkána čistě korpusově založeným přístupům, a zároveň umožňuje širší pohled, který se někdy ztrácí při detailní analýze malého počtu textů. Díky kontrastivnímu pohledu lze lépe identifikovat a porovnat prostředky použité v obou jazycích. Výsledky jsou interpretovány i z pragmatického pohledu, se zdůrazněním vlivu vědecké komunity (jako typu „discourse community“) na podobu odborného textu v obou jazycích.

Diplomová práce dospěla k zajímavým originálním závěrům. Ukazuje se, že oba jazyky používají k vyjadřování interpersonální funkce obdobných prostředků. Největší rozdíly nachází autorka v oblasti „relational markers“ a „self-mentions“. Tyto rozdíly souvisejí s užíváním první osoby plurálu a mírou explicitní přítomnosti autora v odborném textu. Překvapivé je srovnatelné zastoupení postojových modifikátorů („hedges“ a „boosters“) v obou jazycích, i když pro češtinu bylo na základě sekundární literatury možné předpokládat větší stupeň nejistoty.

Autorka poukazuje na konstrukce, které by bylo zajímavé dále zkoumat, např. české futurum jako prostředek atenuace, prostředky, jimiž autoři anglických a českých odborných textů indikují organizaci textu, využití neosobních konstrukcí v angličtině a v češtině atd. Další výzkum se zde bude moci opřít o metodologii uplatněnou v diplomové práci a o zde přesně popsané a klasifikované kategorie interpersonálního metadiskurzu v češtině a angličtině. Korpus lingvistických článků vytvořený pro potřeby práce by se mohl stát základem většího specializovaného srovnatelného korpusu anglických a českých odborných textů.

Práce je psána úsporným, kondenzovaným jazykem, autorka dokáže vybrat podstatné jak z odborné literatury, tak z vlastních výsledků (i za cenu, že není explicitně prezentováno

vše, co zjistila). Značná míra „hedging“, pro její styl příznačná, ukazuje, že autorka je schopna vidět i problémy, které zkoumané téma přináší, a další zajímavé směry výzkumu, jimiž se v rámci práce nemůže vydat. Doufám, že je bude moci v budoucnu prozkoumat.

Závěr

Předložená diplomová práce je originálním příspěvkem k popisu odborného textu v angličtině a češtině a k metodologii jeho zkoumání. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím jako výbornou.

V Praze 20. 1. 2011

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.